

Mearra ja mearragáddenamahusat

Dohkkehuvvon SG 43/05

Mearra ja mearragátténámahusat

Galdot:

Čálalaš;

L = Knud Leem

JQ = Just Qvigstad

FR = J. A. Friis

KN = Konrad Nielsen

OR = Ola Rygh

BK m/fl = Brita Kåven med flere

Njálmmálaš;

MP = Martin Persen

IJ = Idar Johansen

RS = Ragnar Samuelsen

OE = Ole Eliassen

Sátni	Sámegiellčilgehus	Dárogiełčilgehus
Ahcot	mearra ahcá ja čáhcerádji jávká eanet ja eanet čázevuollái	bli oversvømmet av havet i fløtid
Ahcit	mearra ahcá ja lassána dadistaga	flø
Ádga	Vuollegis rásseeana bajábealde ullerájá, mii stuorraullin ahcco	gressbevokst sandstrandsflate overfor flomålet, som ved storflo oversvømmes
Áhpan	Suojes sadji gosa stuorat fatnasiin bohtet gáddái, Álttás lea Áhpanjargá OR	Havn
Áhpesiiggát	Stuorra bárut mat bohtet ábis. Vuonain sáhtta leat goalki, muhto leat liikká stuorra jaskes bárut mat gerret gáddái	Havdønning
Áhpi	Stuorra rabas mearra olggobeal rittu	Hav
Áhpparaš (apparaš FR)	Mearehis čieñal, gokko fáhkkestaga čiekŋu mearas dahje jávrris	- Bunnløst dyp, marbakke FR
Áhtán	Mearrajiekŋa	sjøis (is på saltvann KN)
Állet JQ	láttat dahje keailu mearragáttis gosa lea vejolaš láddet	en kjeile ved sjøen, som er skikket til landing JQ
Bahta	Siskkimuš geahči vuonas, gohpis dahje earás	innerste del av fjord, bukt, vatn el. dal JQ
Bearpmet	olggumuš rádjá fiervvás	ytterste avgrensning mellom

		fjæra og sjøen ved fjærasjø
Beaski =Klubbu	alla jorbalágan, njárga	klubb (høyt, rundaktig nes); sjld. Smalt eide mellom klubben og fastlandet JQ
Boaddu (Boaddo JQ)	Coages sátto-, geadgelásis lahka gátti, čáze vuolde mii fiervánčáze cohkko MP, IJ	Sand-, steinskjær nært land som på fjærasjø feller tørt MP, IJ; bæe, skjær JQ
Ceaikaulli/-čáhci	smávva ulli, mii ii aze nu bajás ja iige coago nu vuolás	nippflo
Ceaiikat	ullit šaddet dadistaga unnit; dát dáhpáhuvvá dalle go nuossi- ja šaddi mannu lea mannamin beliide	bli mindre flo; i den perioden da det går mot nippflo og månefasene går mot minkende halvmåne og voksende halvmåne
Ceaikkas	ceaikačázit; smávva ullit mat eai aze nu bajás ja eai ge coago nu vuolás birrasii dan áigge go mánnu lea šaddi ja nuossi beliin	perioden det er nippflo ved veksende og synkende halvmåne
Coagan	Coages sadji FR; mángga sajis lea coagan namahuvvon dakkár suolun mii cohkko goikkisin	Grundt sted FR; flere steder er c. navn på holme som feller tørr
Coagis	Dakkár sadji mearas mii ii leat nu čiejal	en grunne
Coahki	Dakkár coages sadji gosa fanas sáhtta guorkkihit	Et sted i sjøen hvor vannet er grundt, hvor vannet ikke er så dypt som på de andre steder L; 1) grundt sted, grunne. (= coagan) 2) lavt vann, lavvan FR; (det er så grundt at det er fare for grunnstøting med båt)
Coahkut	go mearra coahku ja šaddagohtá fiervá	felle om sjøen
Cohkkot	Mearra coahku nu ahte fanas ii šat govddo	sjøen feller slik at man med båt til slutt blir liggende på grunn
Cohkolat	dakkár sadji mearas mii coahku goikkisin	sted i sjøen som feller tørr
Červe OR	Geahča čievrra čilgehusa	koppmoll OR
Čielgi	Guhkedálaš coagis mearas	bla. Rygg i sjøen JQ
Čievra	Geadge- ja sáttoseahkalas bánka, man bajožis lea hui silis eana ja mii dábálaččat lea gitta ullerájies	banke av sand og småstein, sandbanke, oppkastet av bølger, magert jordsmonn med småstein i bunnen FR, kottmollfjære, grovt grus JQ
Čovadat (čovadak L, FR)	Dakkár buorre dálki meara alde ahte lea beaivvádat ja goalki	Værlig, som er så pent og behagelig med solskinn og havblikk L

Čuovggá	coagis mearas mii oidno dassázií go jávká čiekŋalassii	grunne i sjøen; den er så grunn at man kan se havbunnen og slutter på det sted man ikke lenger kan se havbunnen utover i dypet
Dearggádat (Dærgadat FR)	Sáidecoagis, mearracoagis mii fáhkka čiekŋu FR	Seigrunn, grunne i sjøen med bratte sider FR
Dearggádat (Dærgádak KN)	Aládas lahka mearragátti mii oidnogoahhá fiervánčázis	Forhøyning utenfor stranden som ligger bar når det er fjære KN
Deargget (Dærged FR)	Mearragáttelahkasaš mielli mearas, márbáhkku, mielli FR	Bakke i sjøen ved stranden, marbakke, mæl FR
Fáhccabealli	Bálddá čivga mii lea seamma stuoris go fáhcca, dat namma lea maid bivdosadji Porsáŋgguvuonas	kveitelapp; benevnelse på en mindre kveite KN, navnet er også en fiskeplass i Porsangerfjorden
Fálástat (Falastak L)	Go Porsáŋggu-sápmelaččat mannet sulluide uvjet L. Dál lea dát namma báikenamman davágeahčen Stuorra Játká Porsáŋgguvuonas	- duntoget, da samtlige av Porsangerfjords samer drar til benevnte fjords øyer for å samle ærfugldun L
Fávli	čiekŋalas ábis, vuonas, jávrris dahje jogas	- dypet i hav, fjord, innsjø eller elv JQ, i goahhti el. inne i huset blir f. iflg. L og FR lengre fra veggen mot midten av huset. På land er eksempelvis Fávlerohu skogholt som er lengre fra boligen
Fiervá	Dat oassi mearragáttis mii dadistaga ihtá go mearra coahku	Fjære
Fiervánčáhci	Go mearra lea cohkon nu ahte fiervá oidno	Fjærasjø
Gáddi	Lagamus eatnanoassi ullerájás	Strand, bredd
Gárggu	geadgás sadji, dávjá smávit geadgečielgi, čáhcegáttis; fiervvás lea dát olggumuš rádjá ja gokko guhkes fiervá lea, gohčoduvvo dát stuorra gárggu ja gáddelis lea fas dávjá uhca gárggu	ør; et stykke strandbredd ved elv eller vatn med større eller mindre småsten; grundt eller tørtliggende sted med slik sten JQ; i fjæra er det som oftest en steinryggom befinner seg ytterste i fjæra mot havet (stuorra gárggu) og noen ganger, der det er lang fjære, ei mindre steinrygg nermere land (uhca gárggu).
Gáttehas (Gaddehas FR)	Dakkár olmmoš gii ii hálit	landkrabbe, som ikke vil på

	meara ala	sjøen FR
Gávva	Smávit gohpáš; gáddi gávvala dušše veaháš sisa guvlui	bøyning eller svak bukt i stranden
Gearrat	Diet go bárut doidet ovddas mañás gátti vuostá	Den tilstand når bølgene skylder seg frem og tilbake mot stranden
Gohppi (Gop`pe KN)	jorbalágán ja maiddái dušše mohkki mii viehka olu mohkkasa sisa	Rundaktig vik, bukt KN
Guorgu (Guorggo FR)	Sáttu (sáttobánka) mii ahcco	sandør som overfløes JQ
Guoškki	čilge makkár rávdnji lea njárgga birra RS oaivila mielde	Noe som forklarer strømforhold rundt et nes i sjøen iflg. RS
Jieŋkálvi (jieŋk`gávli BK m/fl.)	Jieŋkaravda mii dábálaččat giđdat báhcá čáhcegáddái o.m.d. ullerádjái mañŋil go áhtán lea luovvnan ja rieviddáskan	iskrave, iskant ved åpent vann BK m/fl.
Juolguš (juolguš FR)	Joganjálbmi merrii FR	en elvs utløpsted i sjøen FR
Láidu (Laiddo FR)	Mearas lea dát fanasjohtolat	Led, vei, innløp FR
Láirá	Čieŋgalas mearas MP, IJ	Søyle i sjøen MP, IJ
Lássádat (Lassadak FR)	lagamus mearra birra lássá	sjøen nærmest et skjær FR
Lásis (skierre JQ)	Unnislágan suolu dahje stuoralágán geađgi mii álo lea oidnosis čázis	skjær, liten holme, stor sten JQ
Loiddodat	Lagamuš guovlu julgoža fávllabealde, dás lea coahkáseabbo go váddalis OE. Go johka boahá merrii de jaskkoda dahje doažžu čáhci	Nærmeste sonen nedenfor elvemunningen ut til sjøen, der elva tar til å sakne farten og stilner; der er grunnere enn i váddal
Luofta;luokta	Bogádat mearragáttis	en senkning som går opp fra sjøen med bakker på begge sider JQ
Luokta eller luofta JQ	unnislágan gohppi (orru leamen jorbasat ja oaneheappot go gohppi)	vik, bukt (i hav, innsjø) JQ
Luoksa (Luofs L, luofsa FR) Galgá go leat luoksa vai lokka? Isket informánttain.	fanaluodda čázis	det nærmeste spor etter båten i vannet L, FR
Madá (Madde L)	Fávlecoahkásat mat leat lagabui guovddáža vuonain, o.m.d. Guovdesulmadá MP, IJ. Coagis mearas gosa guolit čoahkkanit. L muitala dasa lassin ahte dát earret eará maid lea guollesieidi. Gávdnojit diedut mat muitalit ahte muhtun sieiddit mearragáttis leat vihtat	Grunn som er langt fra land omtrent mitt i fjorden, eks Guovdesulmadá; en grunne i sjøen, der fisk gjerne oppholder seg og som dermed besøkes av fiskerne, en fiske-seite, en fiske-stø, en klak L; fiskemed, merke, hvoretter man finner den rette fiskeplass, fiskeplass FR

Formatert: Uttheving

	madiide ja eará bivdosajiide	
Márrá (Márrá KN)	Mearračáhci, sáltečáhci	Saltvann, sjøvann KN
Márra (Márra KN)	Ea.ea. jietna mii vuolgá das go mearra lea čáhccái ja borššas	Bla. brus (av opprørt hav KN)
Mearra	Sihke áhpi olggobeal rittu ja dat mearra mii lea vuonain ja nuriin	Sjø, hav
Mearraáibmu	áibmu meara alde ja mearragáttis mas hakso mearrahádja	Sjøluft
Mearrabodni	Eana mii lea mearračázi vuolde	Hav- eller sjøbunn
Mearračáhci	Čáhci dahje sáltečáhci mearas	Sjøvann, saltvann FR
Mearragáddi	Eatnanoassi mii lea lahka meara ja ábi sihke nannámis ja sulluin	Hav eller sjøstrand
Mearramanni	Olmmoš gii johtá meara alde	Sjøfarende FR
Mearranjaddit KN	Mearračáhcesmáhkka	Smak av sjøvann KN
Mámmál	Njiččehas BK m/fl.	Sjødyr FR
Moski	Coages gohpáš mearas dahje jogas gos fanas illá govdu ja gosa lea measta veadjemeahttun fatnasiin beassat	liten vik i fjord el. elv JQ, sted hvor det er ufremkommelig (hvor man i tilfelle må gjøre vendereise) især: (skråttgående) bukt, vik i elv el. innsjø, som man lett kan bli narret inn i, når man kommer stakende KN,
Návlv	čohkalágán njárgageahči sulluin	spist nes på holmer og øyer
Neret (Nerig KN)	Heaŋggobákti mearragáttis	Stupbratt fjell ved havet KN
Njálbmi	Dakko gokko johka nohká jávrái dahje dakko gokko vuotna nohká áhpái	munning i elv el. fjord
Njárga	o.m.d. Vuorjenjárga, Ikkaldasnjárga	nes, odde, halvøy
Njávdnja (Njavnja L, njavnja FR)	Mearračáhci áhtán vuolde	vann under isen på saltvann FR
Njavvi	Viehka viiddis coagis	en grunn av forholdsvis stor utstrekning JQ
Njuorra	Njunni dahje čohkageahči mii manná eret coahkásis MP, II; guollecoagis čiekŋalasis mii lea viehka fávlin L	En med dypere vann omgitt grunn, som ligger et godt stykke ut fra landet og over hvilket fisk holder seg L; grunne i havet el. innsjø JQ; i tillegg: grundt sted i havet, fiskegrunn, blindskjær FR
Njearri	Coagis	en grunn JQ
Nuorri	Sullogaska dahje sullo ja nannáma gaska	sund

Oalli gč maid vádut (JQ)	Mearas lea oalli fiervvás gokko johka lea ráhkadan oali.	dypål (i elv eller i sjøen)
Ráiru	Kvibyguovlu gohčoduvo Ráirun, ja Leirbukta fas Ráiruvuotnan OR	Leire
Rávdnji	Golgi čáhci	Strøm
Reakčá Lea go reašši dán sáni synoniibma? Jus lea bidjet dan guokte ovtta sadjái.	Viiddes láirefiervá. Reakčái sáhtta vuodjut	Stor flat fjære med lerbunn, utleire KN
Reašši	Goikelágan fiervá	utleire JQ, skjær, som snart ligger over, snart under vann, tørr bunn ved utfallen sjø FR
Riddu	Eatnanguovllut ja mearragáddi ábi lahka	strand, bred, strandbredd, kyst FR
Riibma	Jávri mii šaddá mearragáttis go mearra ahcá ja guorrana go mearra coahku	strandsjø som fylles ved flo og tømmes ved fjære JQ
Ruffal	Garralágán šaddu mearrabotnis	Korall
Ruffalbodni	Mearrabodni mas leat ruffalat	Havbunn med korall
Rukši (Rufshje L, rufše, rukše FR)	bákti mearas mii ullin lea jávkosis ja fierván oidnosis	en steinklippe som på flosjø ligger under vannet, men på fjærasjø befinner seg blot og bar L
Ruvža (Ruvzhjes L, ruvčes, ruvčča FR)	Geađečorru/geađečielgi mearas dahje gáttis	steinbanke, revle i havet L, FR
-(S)álla (jfr. Davdne-salla FR)	Sáhtta leat boares sullonamahus	Kanskje gammel betegnelse på øy; eks. Dávnesálla, Gáranasálát (ent. álla), kanskje også Sállan (Skogerøya), Sállan (Sørøya), Sállansuolu (en liten øy i Roškonjarga i Porsanger) og Sállir Kvaløya i Troms
Sáttu; sáttoruvža	Sáddot sáhttet leat mearragáttis čoahkkanan sáttobáŋkan	sand, sandbanke, grunn, revle FR
Skihččir (Skiččer FR)	Čohkanjargageahči dahje suolu mii joatká njárgageaži	Trolig spissformet nes eller øy som er en forlengelse av landtunge. Stuorra Skihččir og Uhca Skihččeraš (Stor og lille Vinna ved Seiland), Skihččar (øypiss i Jágánsuolu); jfr. Skičče = spiss FR
Skinski	Njárga mas geahči nohká heaŋgobáktin	nes som ender i et bratt berg JQ

Formatert: Utheving

Skoalta	Bivdocoagis	skolt (fiskegrunn) JQ
Skuvgi	Bovdnáslágán sáttoeana joganjálmmsis	ujevnt sandet landskap ved en elvemunning JQ
Sleaddu	Buolbmágis lea dát stuorra duolbalágán geađgi mii muhtun muđđui ahcco	svaberg JQ, snau flate på en bergside FR
Stáffu; sátku	čorgejuvvon sadji ullerájás gosa fatnasiid cehkkejit	Båtstø
Stáhppu	Baskkes állet mearragáttis	smal kjeile i sjøen JQ
Stuorraulli (stuorračázit)	Go mánnu lea ládas dahje čáhppat de lea stuorát ulli go ceaikačáziid	storflo
Uffir (Uffer L, FR)	juovváslágán geađgás luohkká mearragáttis gosa omd. čeavrris láve čiehkádit	en samling store stein ved stranden, der oteren pleier å gjemme seg L; en storstenet bakke eller ur som går opp fra sjøen JQ
Ulli	Dalle go mearra lea ahcán ollisin	Flo
Váddal Jerret informánttain lea go váddal vai váddal?	dat oassi fiervvás gosa čáhcá ain báhcá manjil go fiervvá muđui lea goikkisin cohkon	det partiet av fjera som det forblir vann i etter at sjøen har felt under fjæranivået
Varrit	vuollegis bákti mearragáttis	lavt berg nede ved sjøen, ladberg JQ
Váhki	Smávit gohppi, stáffu; go lea goallostuvvon váhkái	liten vik, båtstø; i smstn. = våg JQ, i tillegg: båthavn, ved hav el. innsjø KN
Válla	Hui smávva állet gosa sáhttá láddet ovttain, guvttiin fatnasiin	en liten kjos hvor man kan legge til med et par båter JQ
-veaddji	Goallostuvvon; unna; vággái; johkii; gohppái, o.m.d. Njeareveaddji	(i smstn), liten dal; elv; vik JQ
Vievgņa (Vjevmos L, vievgņa FR): vavdat	geađgi dahje juoga eará mearrabotnis masa bivdosat vivgņet	stein på havets bunn som fiskernes fiskesnører festner seg til, slik at vedkommende ikke får den løs og må dermed kappe den av L
Viemar	Boares ulleráđjá	strandlinje, ra JQ
Vihtan, vihta (Vitta L)	Gáddemearka bivdosadjái mearas dahje juogalágán mearka mii čujuha fanasjohtolaga meara alde	et tegn, merke L, tegn, merke, signal, med, merkestang
Vihtadit (Vittadet L)	váldit gáddemearkka dahje merket fanasjohtolaga	å merke, tegne, sette merke på L, sette opp merke, stake opp, ta merke, med
Vuohppi	Dakkár čieknalis jorbalágán	kjos JQ, innesluttet bukt

	gohppi mearra- , johka dahje jávregáttis, gohppenjálbmi lea dábálaččat baskkit go ieš dat vuohppi	eller vik, lik et tjern JAF
--	---	-----------------------------

